102 PAGES

ראש השנה נומער

102 זייטן

זון אויפגאנג — 6.7.
זון אונטערגאנג — 6.37.

וועטער:
קלאר און ווארימער

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

אידישן וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאָג

Vol. 20, No. 188. Winnipeg, Monday Sept. 22, 1930 — Published daily except Saturday and Sunday. — דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג — מאָנטאג, ערב ראש-השנה, תר"ץ.

אנב - אורחא

פון מארק

אביסל חשבון הנפש

אט קומען אן די טעג, ווען די שולן און בתי מדרשים, וואס פוסטעווען א גאנץ יאר, ווערן איבערגעפאקט מיט אידן, קיין עין־הרע.

די אידישקייט שפארט ארויס פון די שולן און בתי־מדרשים, און געפינט א ציטווייליקן מקום מנוחה אין זאלן, טעאטערס, ליידיקע קראמען, און אין אייניקע אמעריקאנער שטעט אפילו אין קירכען וואס ווערן אפגערונגען פאר ימים נוראים'דיקע מנינים.

וואו זיינען אט די אידן א גאנץ יאר? וואו דריקן זיי אויס זייערע רעליגיעזע געפילן?

זיי דריקן זיי ניט אויס, ביי די מיינסטע ימים נוראים'דיקע אידן ליגן זייערע טליתים א גאנץ יאר אין קאמאר.

מען זאגט, אז, ווען עס קומט צו די ימים נוראים, הויבן די אידן אן אונטערצוציטערן, — מאלע וואס עס מאכט זיך...

די הנחה זעט מיר אויס צו זיין ניט ריכטיק. איך קאן א סך פון זיי, און איך וויים, אז זיי זיינען נאר ניט קיין שרעקעדיקע.

זיי גייען אין שול, ווייל אלע גייען, און אלע גייען דערפאר, ווייל זיי ווילן בציבור דעמאנסטרירן זייער אידישקייט.

* * *

די פירער פון דער השכלה באוועגונג האבן אמאל ארויסגעלאזן דעם לאזונג: "זיי א איד אין דער היים, און א מענש אין גאס."

דאן איז געווען די אידישקייט א פערענלאכער חוב פון יעדן אידישן יחיד. יעדער איינער האט ניט געצווייפלט אין זיין פליכט צו טראגן די לאסט, צי זי איז אים געפעלן געווען, צי ניט.

היינט איז דער דאזיקער לאזונג איבערגעקערט געווארן. היינט לויטעט ער: "זיי א מענש אין דער היים, און א איד אין גאס."

אונזער אידישקייט איז געווארן א דעמאנסטראטיווע אידישקייט. אין דער היים זיינען מיר "מענשן", פריי פון וועלכע ס'איז אידישע פארפליכטונגען.

אונזער רעליגיעזע אידישקייט. לייגט ארויף גאר ווייניק פליכטן אויף דער היים. דאונען דאווגן מען נאר בציבור, —ביחידות קיינמאל ניט. קדיש, שפטיר און בר־מצוה "ספיטש" זיינען געווארן שיר ניט די סאמע עיקרים פון דער אמונה, ווייל זיי האבן דא קיין שיכות ניט צום יחיד, נאר זיינען קהל'שע, דעמאנסטראטיווע אידישקייט.

און די ימים־נוראים'דיקע אידישקייט, ווייל זי איז דעמאנסטראטיוו, איז געווארן רען די שטארקסטע פעסטונג פון דער רעליגיעזער אידישקייט.

* * *

איך מיין אבער ניט אזן, אז די רעליגיעזע אידישקייט שיידט זיך אין דער היזיזיכט אונטער פון אונזערע אלע אנדערע פארמען פון אידישקייט, אדער פון וועלכע ס'אין אנדערע געזעלשאפטלאכע באוועגונגען.

ווי עס אידלט זיך, אזוי "איסטלט" זיך ביי אונז איבער דער גאנצער לינע.

אזוי דעמאנסטראטיוו, און בלויז דעמאנסטראטיוו, געפינען זייער אויסדרוק ביי אונז אלע אנדערע געזעלשאפטלאכע באוועגונגען.

דער יחיד, אין זיין פערזענלאכן לעבן, געפינט זיך ניט פארפליכטעט און געבונדן מיט די אידעאלן וואס ער פריידיקט אין דער עפנטלאכקייט.

זיינע אידעאלן לעבט יעדער איינער אויס (נאטירלאך, מיט אויסנאמען, אבער זייער זעלטענע) נאר בציבור. אין זיין פערזענלאכן לעבן באריר זיי אים ניט אפילו אזוי טיף ווי זיין הויט.

ביי זיך אין דערהיים איז יעדער איינער בלויז א "מענש", אויב א מענש מיינט צו זיין פריי פון וועלכע ס'איז התחייבות'ן.

ערשט פאר דער עפנטלאכקייט ווערט מען א דאונער, א ציוניסט, א סאציאליסט, א אידישיסט, א העברייאיסט אדער גאר א קאמוניסט.

דער אויסוואל איז דא א גוטער, און יעדער איינער קלייבט זיך אויס לויט זיין געשמאק.

* * *

און, נאכאלעמען, ווערט עס איינגאנצען רעדוצירט צו א פראגע פון אנערקענען און באצאלן דעם פרייז, מיט וואס מען איז שוין יוצא . . .

אט האט איר א שטיקל חשבון:

א ציוניסט אין איינער וואס אנערקענט אין פרינציפ אז אידן דארפן דערבאיען ארץ־ישראל (א פועלי ציוניסט ניט נאך צו: אויף סאציאליסטישע יסודות). ער אליין דארף פאר זיך ניט ארץ־ישראל און קאן פערזענלאך אויסלעבן זיך ווי אן אסיר־מיליאנער, אבי ער טראגט צו זיין חלק צו די ציוניסטישע פאנדן און רעדט ציוניסטיש.

סאציאליסטן אדער אנארכיסטן דארפן אנערקענען זייערע באטרעפנדיקע טעאריעס און ביי־טראגן געלט פאר זייערע באטרעפנדיקע פאנדן. אליין מאגן זיי האבן פאבריקן (אויב זיי קאנען זיך גאר ארויספארבעטן) און עקספלואטירן ארבעטער ווייל עס לאזט זיך נאר.

א קאמוניסט, דיטא.

א אידישיסט דארף ניט ריידן קיין אידיש ביי זיך אין דער היים, נאר בלויז אויף פארזאמלונגען. און א העברייאיסט דארף בכלל קיין העברייאיש ניט קאנען, נאר דארף בלויז קעמפן ביז בלוט פאר דעם פריינציפ פון העברייאיזם, און ביי־טראגן א קוואדעה פאר'ן "השבוע העברי".

און אזוי כסדר:

אלץ פאר'ן כלל, גארנישט ניט פאר זיך.

מיר זיינען די אמת'ע צריקים!

היטלעריסטן גערופן צו פאָגראָם אויף געהיימער פארזאמלונג

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

היטלערס הויפט-לייטענאנט, גבעל, סטראשעט מיט אידישע פאָגראָמען — לאָנדאָנער פרעסע זאָגט פאראויס צוזאמענברוך פון דייטשלאנד, ווען היטלעריסטן זאָלן זיין דער-פאָלגרייך אין זייער אנטי-אידישן פראָגראָם.

בערלין, סעפט. 22 (איטא). — דער רוף צו א אידישן פאָגראָם איז ארויסגעגאָלן געווארן אויף א געהיימער פאר-זאמלונג פון די נאציאָנאל-סאציאליסטן (היטלעריסטן).

א סטעגאָגראפישער באריכט פון דער רעדע געהאלטן אויף דער דאזיקער פאר-זאמלונג איז דערשינען נעכטן אין דער לעצטער אויסגאבע פון דער בערלינער צייטונג "טעמפאָ". לויט דעם דאזיקן באריכט האט געבעל, היטלערס בערלינער לייטענאנט, דערקלערט:

"מיר מוזן קאנטראלירן די רעגירונג קרינגדיק די פאסטנס פון אינערן מיניסטעריום און פון קרינגס מיניסטעריום. זאָלן אבער די טירן פארבלייבן פאר-מאכט פאר אונז פאר א לאנגער צייט, דאן וועלן מיר די טירן דורכברעכן מיט גוואלד.

"מען דערציילט מיר, אז די אידן האל-טען אין זייערע הענט די איינציקע מיט-לען צו שטערן דעם דערפאָלג פון אונ-זערע פירער. ווען אין איינציקער היט-לעריסטישער פירער זאָל פאלן, וועלן מיר ענטפערן מיט א אידישן פאָגראָם.

לאָנדאָן, סעפט. 22 (איטא). — די היטלעריסטישע מלחמה קעגן דער אידן קאן לאגיש פירן בלויז צו איין זאך, — צום צוזאמענברוך פון דער דייטשער עקאָנאָמישער מאשינערעיע. — זאָגט דער "סאנדיי רעפערי", אנאליזירנדיק די רע-זולטאטן פון די דייטשע וואלן.

די צייטונג דריקט אויס די מורא, אז דער געפאלגטער היטלעריסטישער מאַרש אויף פאסטדאם קאן זיך פארוואנדלען אין אן ערנסטער בלוטיקער פאסיעראנג, אין וועלכער די אידישע באפעלקערונג וועט זיין די ערשטע צו ליידן.

"פון'ם אינערלאכן שטאנדפונקט", — זאָגט די צייטונג, קאן א היטלעריסטישע איבערקערעניש בלויז מיינען עקאָנאָמישן חורבן פאר דייטשלאנד. די היטלעריס-טישע מלחמה קעגן אידן וועט ברייננען צום צוזאמענברוך פון דייטשלאנדס עקאָ-נאָמישער מאשינערעיע, ווייל דאס זיינען הויפטזאכלאך די אידישע עלעמענטן וואס מאכן דעם עקאָנאָמישן ראד אין דייטש-לאנד צו דרייען זיך".

אנדערע לאָנדאָנער צייטונגען דיסקו-טירן אויף ערנסט דעם קומענדיקן היט-לעריסטישן מארש אויף פאסטדאם, זאָ-גענדיק, אז פון יערן שטאנדפונקט דארף היטלערס אוואנטיורע באטראכט ווערן מיט זאָרג.

לאָרד פעספילד זאָגט זיך אָפּ פון נעבן ניי־יאָר באגריסונג

(ספעציעל פאר "דאס אידישע וואָרט")

לאָנדאָן, סעפט. 22 (איטא). — אויף דער בקשה פון דער "איטא" צו געבן זיין ניי־יאָר באגריסונג צו די אידן, האט לאָרד פעספילד, בריטישער קאָלאָניאל מי-ניסטער, געענטפערט: "אזוי ווי די דער-קלערונג פון דער רעגירונגס פאָליטיק בנוגע ארץ־ישראל ווערט איצט באַ-טראכט, טוט עס מיר לייד, וואס איך קאן אייער בקשה ניט דערפילן".

ערשטע "טשייך" טרו-פע שפילט אין קווינס מוצאי יום־כפור

דאס פארוואלטונג פון קווינס טעא-טער בעט אונז צו מעלדן, אז זיי האבן געשלאָסן אן אָפּמאך מיט ראובן גוס-קין, מענערזשער פון דער אידישער אק-יארן יוניאָן אין די פאראייניקטע שטאַ-טען, אז אין ווייניגער, אין קווינס טע-אטער, זאָלן היינציקן ווינטער שפילן יו-ניאָן אקטיאָרן, לויט דער "טשיין" סיס-טעם, וואס די אקטיאָרן יוניאָן האט איינ-געפירט פאר דעם קומענדיקן טעאטער סעזאָן.

די ערשטע טרופּע איז שוין אויפן וועג קיין ווייניפּעג און זיי וועלן אָנפאנגען צו שפּילן דאנערשטאג, דעם 2טן אק-טאבער, מוצאי יום־כפור, די טרופּע באַ-שטיים פון עלף פּערזאָן, מיט דזשאנעט אפּסקווייטש און מאָרים קראָנער אין די הויפּט־ראָלן.

דער נאָמען פון דער פּיעסע און אלע אנדערע איינצלהייטן וועלן אָנאָנסירט וואָ-רען אין די קומענדיקע עטלאכע טעג.

א מוליאָן דאָלאַר פאר קאנסער אויספאָרשונג

ווין סעפט. 22 (איטא). — דער אמע-ריקאנער קאנסער אינסטיטוט האט באַ-שלאָסן אויסצוגעבן ביז א מיליאָן דאָלאַר אויסצופאָרשן דר. זאלצבארגס מיטל קעגן קאנסער, — האט דאָ באשטעטיקט דזשו-ליוס קראוז, פּרעזידענט פון דער וועניגס קראָפּפאָרשישן פון אמעריקע, פון 119 וועסט 40טע סטרעט, ניו־יאָרק.

מר. קראוז בעשטעטיקט, אז ער פירט אָן מיט דער ארבעט צו שאפן דעם נוי-טיקן פאָנד אין אמעריקע, און אז ער האט פאר דעם שטיצע פון א צאָל אי-דישע און ניט־אידישע פריינט. ער האט בדעה צו שיקן קיין עסטרייך א צאָל אמעריקאנער דאָקטוירים צו שטודירן דר. זאלצבארגס מיטל, נאָכדעם ווי די ווירק-זאמקייט פון זיין מיטל איז איצט באַ-שטעטיקט געווארן: 70 פּראָצענט פון אלע קאנסער פאציענטן וואס האבן פאר די לעצטע 17 יאָר געקראָגן דר. זאלצ-בארגס באהאנדלונג זיינען אויסגעהייל-געווארן.

מר. קראוז איז הויפּטזעכלאך דער-פאר פאראינטערעסירט אין דעם מיטל קעגן קאנסער, ווייל אין זיין פאמיליע זיינען געווען זיבן קרבנות פונם קאנ-סער.

מר. קראוז איז איצט אויף זיין וועג קיין אמעריקע נאָך זיין באזוך אין ווין.

ערשטע "טשייך" טרו-פע שפילט אין קווינס מוצאי יום־כפור

דאס פארוואלטונג פון קווינס טעא-טער בעט אונז צו מעלדן, אז זיי האבן געשלאָסן אן אָפּמאך מיט ראובן גוס-קין, מענערזשער פון דער אידישער אק-יארן יוניאָן אין די פאראייניקטע שטאַ-טען, אז אין ווייניגער, אין קווינס טע-אטער, זאָלן היינציקן ווינטער שפילן יו-ניאָן אקטיאָרן, לויט דער "טשיין" סיס-טעם, וואס די אקטיאָרן יוניאָן האט איינ-געפירט פאר דעם קומענדיקן טעאטער סעזאָן.

די ערשטע טרופּע איז שוין אויפן וועג קיין ווייניפּעג און זיי וועלן אָנפאנגען צו שפּילן דאנערשטאג, דעם 2טן אק-טאבער, מוצאי יום־כפור, די טרופּע באַ-שטיים פון עלף פּערזאָן, מיט דזשאנעט אפּסקווייטש און מאָרים קראָנער אין די הויפּט־ראָלן.

דער נאָמען פון דער פּיעסע און אלע אנדערע איינצלהייטן וועלן אָנאָנסירט וואָ-רען אין די קומענדיקע עטלאכע טעג.

א מוליאָן דאָלאַר פאר קאנסער אויספאָרשונג

ווין סעפט. 22 (איטא). — דער אמע-ריקאנער קאנסער אינסטיטוט האט באַ-שלאָסן אויסצוגעבן ביז א מיליאָן דאָלאַר אויסצופאָרשן דר. זאלצבארגס מיטל קעגן קאנסער, — האט דאָ באשטעטיקט דזשו-ליוס קראוז, פּרעזידענט פון דער וועניגס קראָפּפאָרשישן פון אמעריקע, פון 119 וועסט 40טע סטרעט, ניו־יאָרק.

מר. קראוז בעשטעטיקט, אז ער פירט אָן מיט דער ארבעט צו שאפן דעם נוי-טיקן פאָנד אין אמעריקע, און אז ער האט פאר דעם שטיצע פון א צאָל אי-דישע און ניט־אידישע פריינט. ער האט בדעה צו שיקן קיין עסטרייך א צאָל אמעריקאנער דאָקטוירים צו שטודירן דר. זאלצבארגס מיטל, נאָכדעם ווי די ווירק-זאמקייט פון זיין מיטל איז איצט באַ-שטעטיקט געווארן: 70 פּראָצענט פון אלע קאנסער פאציענטן וואס האבן פאר די לעצטע 17 יאָר געקראָגן דר. זאלצ-בארגס באהאנדלונג זיינען אויסגעהייל-געווארן.

מר. קראוז איז הויפּטזעכלאך דער-פאר פאראינטערעסירט אין דעם מיטל קעגן קאנסער, ווייל אין זיין פאמיליע זיינען געווען זיבן קרבנות פונם קאנ-סער.

מר. קראוז איז איצט אויף זיין וועג קיין אמעריקע נאָך זיין באזוך אין ווין.

פּרעמיער ברעקען שיקט זיין ניי־יאָר באגריסונג צו מאניטאָבער אידן דורך "דאס איד. וואָרט"

פּראָפּ. דזשאן ברעקען, פּרעמיער פון מאניטאָבא, האט צוגעשיקט פאָלגנדיקע ניי־יאָר באגריסונג צו דער אידישער באפעלקערונג פון מאניטאָבא, דורך "דאס אי-דישע וואָרט (באגריסונגען פון די פּרעמיערן פון סאסקאטשעוואן, אלבערטא, און בריטיש קאָלומביא דערשיינען אין די באטרעפנדיקע אָפּטיילונגען):

OFFICE OF THE PREMIER
WINNIPEG

For the approaching High Holidays this month, the outstanding days in the Jewish Calendar, New Year's Day and the Day of Atonement, I desire to extend to my fellow-citizens who participate in these ancient solemn observances my cordial personal greetings and a sincere expression of good-will and fellowship.

All Canadians hold and cherish in common a great inheritance from the history of the Jewish people. It is my earnest hope that by preserving the high traditions of their faith, the various racial strains that combine to form the Canadian people will promote the unity and progress of our country. Once more I wish to express, with all my heart, my greetings and best wishes to my Jewish fellow-Canadians. May the New Year being increase of prosperity and of happiness to them all.

John Bracken

באגריסונג פון פּרעמיער ברעקען פון מאניטאָבא

פאר די קומענדיקע ימים נוראים היינטיקן מאָנאט, — די וויכטיקסטע טעג פון דעם אידישן לוח, ראש השנה און יום כיפור, — דריק איך אויס צו מיינע מיט־בירגער וועלכע באטייליקן זיך אין די דאזיקע אלטע פייערלאכע תפילות, מיינע האַרציקסטע פּערזענלאכע באגריסונגען און אן אויפריכטיקן אויסדרוק פון פריינדשאפט און ברידערלאכקייט.

פאר אלע קאנאדער איז טייער די גרויסע ירושה פון דער געשיכטע פון דעם אידישן פאָלק. עס איז מיין ערנסטע האָפענונג, אז דורך דעם וואס די פארשיידענע ראסן וואס שטעלן צוזאמען דאס קאנאדער פאָלק, היטן אָפּ די הויכע טראדיציעס פון זייער אמונה, וועלן זיי דערמוטיקן די אייניקייט און דעם פּראָגרעס פון אונזער לאנד.

ווידער אמאָל וויל איך אויסדריקן פון מיין גאנצן הארצן, מיינע באַ-גריסונגען און בעסטע וואונשן צו מיינע אידישע קאנאדער מיט־בירגער. זאָל דער נייער יאָר ברייננען מער הצלחה און פרייד צו זיי אלעמען.

דזשאן ברעקען

פאר די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע

עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאָג

פאָרשיקטער לענינגראַ-דער רב קראנק אויף טובערקולאָזיס

(ספעציעל פאר "דאס אידישע וואָרט")

רינע, סעפט. 22 (איטא). — רבי לאָ-זארעוו, ראש הרבנים פון לענינגראד, און מ. יאסנאגאראדסקי, פּרעזידענט פון דער לענינגראדער אידישער קהלה, וועלכע זיי-נען פארשיקט געווארן אויף די סאַלאַ-וועצקי אינזלען לעצטן אפריל, זיינען דער-טען קראנק געווארן אויף טובערקולאָזיס.

מ. קאשארן, שוחט פון האמעל, איז נעכטן ארעסטירט געווארן.

פאָרלאמענט סעסיע נאָך ניט גע-שלאָסן; פּרעמיער פּאָרט צו אימפּע-ריאלער קאָנפערענץ דינסטאָג

אטאוואַ, סעפט. 22. — נאָך פאַרצוי-גענער זיצונג פון הויז ביז 12 ביינאכט שבת, איז דער רעגירונג געלונגען דורכ-צופירן בלויז א דריטל פון אירע נייע טאַ-ריפן. די סעסיע ווערט פאָרגעזעצט היינט אינדערפרי.

פּרעמיער בענעט האט אנאָנסירט אז ער פאָרט אָפּ צו דער אימפּעריאלער קאָנ-פערענץ דעם 23טן סעפּטעמבער (דינ-סטאג). דאס קאן אָנגענומען ווערן ווי א באוויז, אז דער פּרעמיער איז זיכער אז די סעסיע זאָל היינט געשלאָסן ווערן; ווייל ער האט ערשט שבת נאָכאמאָל באַ-שטעטיקט, אז ער וועט ניט פאָרן צו דער קאָנפערענץ וואו די סעסיע וועט ניט גע-שלאָסן ווערן.

נאָך א וויכטיקער אנאָנס וואס פּרע-מיער בענעט האט געמאכט ביי שבת'-דיקער זיצונג איז, אז צווישן דער איצ-טיקער סעסיע און דער קומענדיקער וועט די רעגירונג דורכפירן עפנטלאכע פער-הערן ווערן אויפן דעם אינדערפרי, אז דער אינדערפרי פון דאנערשטאג, דעם 2טן סעפּטעמבער (דינ-סטאג), דאס קאן אָנגענומען ווערן ווי א באוויז, אז דער פּרעמיער איז זיכער אז די סעסיע זאָל היינט געשלאָסן ווערן; ווייל ער האט ערשט שבת נאָכאמאָל באַ-שטעטיקט, אז ער וועט ניט פאָרן צו דער קאָנפערענץ וואו די סעסיע וועט ניט גע-שלאָסן ווערן.

נאָך א וויכטיקער אנאָנס וואס פּרע-מיער בענעט האט געמאכט ביי שבת'-דיקער זיצונג איז, אז צווישן דער איצ-טיקער סעסיע און דער קומענדיקער וועט די רעגירונג דורכפירן עפנטלאכע פער-הערן ווערן אויפן דעם אינדערפרי, אז דער אינדערפרי פון דאנערשטאג, דעם 2טן סעפּטעמבער (דינ-סטאג), דאס קאן אָנגענומען ווערן ווי א באוויז, אז דער פּרעמיער איז זיכער אז די סעסיע וועט ניט געשלאָסן ווערן.

הערבערט הואווער

פּרעזידענט הואווער און גאָווערנאָר רוזוועלט שיקן ניי־יאָר באגריסונגען

וואשינגטאָן, סעפט. 21 (איטא).— דער פּרעזידענט פון די פאראייניקטע שטאטן, הערבערט הואווער, האט דאָ היינט, דורך דער "אידישער טעלעגראפן אגענטור" געשיקט די פאָלגנדיקע באַ-גריסונג צום אידישן ניי־יאָר:

"איך שיק מיינע פריינטלאכע גרוסן צו די לאָיאלע און איבערגעגעבענע אידן, וואס גיין איצט פייערן דעם יום־טוב ראש השנה. דאס אידישע פאָלק האט געַ-מאכט א סך פּרעגרעס פון דער מענשהייט, צו דעם פּרעגרעס פון דער מענשהייט, אבער זייער הויפּט בייטשטייערונג האבן זיי געמאכט צו דעם נייסטיקן לעבן פון דער מענשהייט. זייערע מיט־בירגער פון אלע ראסן און גלויבנס באטייליקן זיך אין דעם אויסדריקן פון זייערע גרוסן און גוטע וואונשן צו דעם אידישן ניי־יאָר."

(אונטערגעשריבן),

הערבערט הואווער

אלבאני, נ. י. סעפט. 21 (איטא).— דער גאָווערנאָר פון ניו־יאָרק סטייט פרענקלין ד. רוזוועלט האט דאָ היינט, דורך דער "אידישער טעלעגראפן אגענ-טור" געשיקט פאָלגנדע באגריסונג צום אידישן ניי־יאָר:

"איך שיק מיין באגריסונג צו דעם קו-מענדיקן אידישן ניי־יאָר. עס איז גוט, אז מיר זאָלן געדענקען ניט בלויז די וואונ-דערבארע געשיכטע פון דעם אידישן פאָלק אין פארלויף פון טויזנטער יאָרן, נאָר אויך דעם פאקט, אז אויף היינט, אין דער צייט פון אונזער אמעריקאנער ציוויליזאציע, ווערט דער פּראָגרעס פון דער מענשהייט אזוי שטארק מיטגעהאָל-פען דורך די אידישע טוער אין יעדער פּראָפעסיע און באשעפטיקונג און אין יעדער גוטער זאך.

"זאָל דאס קומענדיקע ניי־יאָר ברייני-גען א סך גליק צו אלעמען".

(אונטערגעשריבן),

פרענקלין ד. רוזוועלט

פּרעזידענט הואווער און גאָווערנאָר רוזוועלט שיקן ניי־יאָר באגריסונגען

אלבאני, נ. י. סעפט. 21 (איטא).— דער פּרעזידענט פון די פאראייניקטע שטאטן, הערבערט הואווער, האט דאָ היינט, דורך דער "אידישער טעלעגראפן אגענטור" געשיקט די פאָלגנדיקע באַ-גריסונג צום אידישן ניי־יאָר:

"איך שיק מיין באגריסונג צו דעם קו-מענדיקן אידישן ניי־יאָר. עס איז גוט, אז מיר זאָלן געדענקען ניט בלויז די וואונ-דערבארע געשיכטע פון דעם אידישן פאָלק אין פארלויף פון טויזנטער יאָרן, נאָר אויך דעם פאקט, אז אויף היינט, אין דער צייט פון אונזער אמעריקאנער ציוויליזאציע, ווערט דער פּראָגרעס פון דער מענשהייט אזוי שטארק מיטגעהאָל-פען דורך די אידישע טוער אין יעדער פּראָפעסיע און באשעפטיקונג און אין יעדער גוטער זאך.

"זאָל דאס קומענדיקע ניי־יאָר ברייני-גען א סך גליק צו אלעמען".

(אונטערגעשריבן),

פרענקלין ד. רוזוועלט

נעזעלשאפטלאכער קאלענדאר

מיטוואך, סעפט. 24

"קאלעקשאן מיטינג" פון אינדעפּ. פרי לאגן (אנשטאט מאנטאג) 8.30 אוונט, אין פּרץ אינסט.

דאנערשטאג, סעפט. 25

אלגעמ. פארזאמ. פון פּראָפּאָיסקער מענער און פרויען (צוליב יו"ט — אנ-שטאט דינסטאג), 8.30 אוונט, אין פּרץ אינסט.

אלגעמ. פארזאמ. פון איקאר, 8.30 אין פרייהייט־טעמפל.

זונטאג, סעפט 28

ערשטע טיי פון סעזאן פון כנסת יש-ראל סיסטערהוד, ביי מרס. שטיינטלמאן, 483 פלאָרא עווע., 2 ביז 12 נ. מ.

"סילווער טי" פון ליידים אקזיליערי פון מאונט כרמל קליניק פאר נויטיקן צוועק, ביי מרס. מאסטענסקי, 500 פּרי-טשארד עווע., 2 ביז 12 נ. מ.

מאסן־פארזאמלונג פון "חסד של אמת" 2.30 נ. מ., אין גרויסער ת"ת.

מאָנטאג, סעפט. 29

שוועסטער־אוונט ביים מוטער־פאר-איין פון ת"ת, 8.30 אוונט, אין תלמוד תורה. לעקציע פון דר. שוביז.

אוונט פון אינדוסטריעלער יו-ניאָן מיטוואך

מיטוואך, דעם צוויטן טאג ראש-השנה, 8.30 אוונט, אין גרויסן פּריץ־אוונט" און טאנץ, אונטער אויפזיכט פון דער אינדוסטריעלער נאָדל־פאָך יוניאָן. א גוטער אָרקעסטער וועט שפּילן.

הינער טויב-שטומער אידישער יונגערמאן פארנעמט אָנגעזעץ-ענע פּאָזיציע

דוד פייקאוו, א טויב-שטומער אידי-שער יונגערמאן, איז דאָ איצט דער גאסט פון זיינע עלטערן, מר. און מרס. פייקאוו, סט. דזשאנס עווע., אויף עטלאכע טעג. א מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע פון מע-רב קאנאדער פאראיין פון טויב שטומע, פארט ער איצט קיין וואנקאָווער וואו ער וועט זיך פארנעמען מיט דער ארבעט פון פארבעסערן די בילדונגס באדינגונגען פאר די טויב־שטומע.

דוד פייקאוו האט געקראָגן זיין בילי-דונג אין מאניטאָבא.

נעזעלשאפטלאכער קאלענדאר

מיטוואך, סעפט. 24

"קאלעקשאן מיטינג" פון אינדעפּ. פרי לאגן (אנשטאט מאנטאג) 8.30 אוונט, אין פּרץ אינסט.

דאנערשטאג, סעפט. 25

אלגעמ. פארזאמ. פון פּראָפּאָיסקער מענער און פרויען (צוליב יו"ט — אנ-שטאט דינסטאג), 8.30 אוונט, אין פּרץ אינסט.

אלגעמ. פארזאמ. פון איקאר, 8.30 אין פרייהייט־טעמפל.

זונטאג, סעפט 28

ערשטע טיי פון סעזאן פון כנסת יש-ראל סיסטערהוד, ביי מרס. שטיינטלמאן, 483 פלאָרא עווע., 2 ביז 12 נ. מ.

"סילווער טי" פון ליידים אקזיליערי פון מאונט כרמל קליניק פאר נויטיקן צוועק, ביי מרס. מאסטענסקי, 500 פּרי-טשארד עווע., 2 ביז 12 נ. מ.

מאסן־פארזאמלונג פון "חסד של אמת" 2.30 נ. מ., אין גרויסער ת"ת.

מאָנטאג, סעפט. 29

שוועסטער־אוונט ביים מוטער־פאר-איין פון ת"ת, 8.30 אוונט, אין תלמוד תורה. לעקציע פון דר. שוביז.

אוונט פון אינדוסטריעלער יו-ניאָן מיטוואך

מיטוואך, דעם צוויטן טאג ראש-השנה, 8.30 אוונט, אין גרויסן פּריץ־אוונט" און טאנץ, אונטער אויפזיכט פון דער אינדוסטריעלער נאָדל־פאָך יוניאָן. א גוטער אָרקעסטער וועט שפּילן.

גרויסע פּארטיע אידישע אימיגראנטן קומט אהער אָקטאָבער 1-טן

א דאנק דער באזונדער אנשטרענגונג פון דעם אידישן אימיגראנטן הילף פאר-איין, איז עס געלונגען צוזאמענשטעלן א גרעסערע פּארטיע אידישע אימיגראנטן וואס האבן פריער געקראָגן דערלויבעניש שען זיי זאָלן קאנען קומען אהער איידער די נייע באשריינקונגען וועלן מאכן אומ-מעגלאך פאר זיי אריינקומען אין לאנד. זיי קומען אלע צו נאָענטע קרובים, און ס'איז ניט קיין געפאר אז זיי זאָלן פאלן צו לאסט.

דער איצטיקער באריכט באציט זיך אויף א היבשער פּארטיע אידישע אימיג-ראנטן פאר דער וועסט וואס קומען מיט דער באלטיק־אמעריקע שיף "פּאלאניא", דערווארטעט אין הליפאקס ארום סעפט. 27טן, און אין ווייניפּעג — אקט. 1טן. עס קומט זיך אויס, אז זיי מוזן זיין אויפ'ן שיף ראש־השנה, אבער די באלטיק־אמע-ריקא ליין האט פארזארגט, אז די פון זיי וואס וועלן עס וועלן, זאָלן קאָנען האבן א מנין אויפ'ן שיף.

די אימיגראנטן זיינען:

מאטקע צווייק, שטרייפלער פאמיליע, אסתר סלאכאווסקא, מאטל פישלער, אל-בין פאמיליע, פּעפּי שווארצוואלד, גרינ-בוים פאמיליע, מנחם גאָלדנבערג, קאץ פאמיליע, עווסיי גיטערמאן, אייזיק טע-נענבוים, רחל זאק, טשאפניק פאמיליע, בוטענסקי פאמיליע, אסתר־מלכה זשיקא, מ. ל. יאגער, הערש עפרוזי, דירענפעלד פאמיליע לאה שטיסער, זעלדע נעסער, שייע עפּל, אורלא אקסשטיין, ס. י. גא-לאמבערג, באסיע גיווערסמאן, משה שראג, חיים איידלמאן, שיינע קאָן, עטע קאל, שלום לעווין, ענטל פאמיליע, רבקה האיץ, יאלאן ליבערמאן, שרה זילבערמאן, איציק פייגל, לייזער גינזבורג, יהודה־לייב מעסעה, בראניע בערגער, מאטל וויעסנער.

50-יאריקער איד געפאלן פּלוצלונג טויט דעם שבת אויפן מארק

יוסף קאהען, פון 109 אייקינס סט., 50 יאָר אלט, איז לעצטן שבת, 12 אזייר נער בייטאָג, פּלוצלונג געשטארבן אויף דעם מארקעט. דאפרין און דערבי סט. ער איז באלד אָפּגעפירט געווארן אהיים, נאָכדעם ווי דאָקטאָר קאָבריינסקי, האט אים דערקלערט פאר טויט.

דער פארשטארבענער האט איבערגע-לאָזט זיין פרוי, איין טאָכטער און דריי זין, פון וועלכע צוויי ארבעטן אין "דאס אידישע וואָרט".

נעכטן צוויי אזייגער בייטאָג אין פאר-נעקומען די לויה פון זיין היים. זיין קער-פּער איז געפירט געווארן צו דער כנסת ישראל שול, וואו רבי י. י. כהנאָוויטש האט געמאכט א הספד און חזן שטיינ-בערג האט געמאכט אן "אל מלא". פון דארטן האבן ארום צוויי הונדערט מענשן אים באגלייט צו זיין אייביקער רו. ער איז באערדיקט געווארן אויפן חיברו סיק בענעפיט בית־עלמין, אין וועלכער אַס-סייעטי ער איז געווען א מיטגליד.

דער גאנצער סטעף פון "דאס אידישע וואָרט" דריקן אויס זייער מיטגעפיל צו דער אלמנה און יתומים אין זייער גרויסן פארלוסט.

פאָלקס-שול עפנט קורסן פאר סטודענטן

די אידישע פאָלקס-שול אנאנסירט די דערעפענונג פון ספּעציעלע קורסן פאר היי־סקול און אוניווערסיטעט סטודענטן. פארשיידענע קעגנשטאנדן וועלן געלע-רענט ווערן אין־ענגלישן: אידישע און העברייאישע שפּראך און ליטעראטור, אי-דישע ארבעטער באוועגונג א. א. וו. רע-גיסטראציע ווערן אָנגענומען איצט.

יעדער קעגנשטאנד וועט בילדן א באַ-זונדער קורס און וועט דויערן ארום דריי חדשים.

בּאריכט אז סאָוועט רעגירונג ספּע-קולירט מיט ווייץ אויף אמעריקאנער מארק ארונטערצודריקן פּרייזן

ווי די אמעריקאנער פּרעסע האט לעצ-טער בעט אונז מעלדן, איז עס אנטדעקט געווארן, אז די סאָוועט רעגירונג ספּע-קולירט מיט ווייץ אויף דער שיקאגער בערזע, פאָרקויפנדיק "קורץ" מיליאָנען בושל. אזוי ווי סאָוועט רוסלאנד קאן בשום אופן ניט ליפערן די ווייץ אויף דעם אמעריקאנער מארק אונטער איר טאַ-ריף פון 42 סענט אויף א בושל, ווערט עס אנגענומען אז זי טוט עס בלויז מיט דעם צוועק ארונטערצודריקן די פּרייזן און אזוי פארגרעסערן די אומצופרידנ-קייט פון די אמעריקאנער פארמערס.

דער מסחר זאָל עס זיין אָנגעפירט פון'ם סאָוועטישן טעקסטיל סינדיקאט, וועלכער, ווי עס ווערט באהויפּטעט, איז פארבונדן מיט דעם "אמטארג" (סאָוועט-טישע האנדלס אגענטור אין אמעריקע).

דער באריכט שטאמט פון'ם אנדרי-קולטור סעקרעטאר, מר. הייד, וועלכער האט ווענן דעם אינפארמירט פּרעזידענט הואווער, און נאָך א קאָנפערענץ מיט'ן פּרעזידענט, האט ער אָנגעהויבן אויס-פארשן דעם ענין אויף דער שיקאגער בערזע.

ווי סעקרעטאר הייד האט דערקלערט, האבן די באאמטע פון'ם "אמטארג" מודה געווען זיך, אז דער טעקסטיל סינדיקאט האט אזוי פארקויפט אויפ'ן שיקאגער מארק אמוויניקסטנס פינף מיליאָן בו-שעל פאר שפּעטערדיקער ליפערונג (פיר-טשורס) אין דעצעמבער. קיין שום דער-קלערונגען פאר וואס דאס ווערט געטאָן האבן זיי ניט געגעבן. עס איז א סברא, אז אין דער אמת'ן האט דער סינדיקאט פארקויפט אזוי ניט פינף, נאר פופצן מי-ליאָן בושל ווייץ.

וואס די רעגירונג קאן טאָן ווענן דעם איז נאָך אומבאשטימט. זי וועט זיך אפ-שר באנוצן מיט דעם געזעץ ווענן גריין פיוטשורס, וואס פארבאט מאניפּולאציע עס צו באווירקן די פּרייזן.

אינטערוויואירט פון דער פּרעסע האט פעטער באגדאנאָוו, פּרעזידענט